

Bærekraftsrapport 2021

bybanen
BERGEN LIGHT RAIL

Innhold

Om Rapporten	3
1. Leder har ordet	6
2. Nøkkeltall 2021	8
3. Bærekraft i Bybanen	9
Oppdatert forretningsstrategi	9
4. Forutsigbar, transparent drift og godt samarbeid	14
Organisering	14
Styringsprinsipper	16
Risikostyring	17
Transparent rapportering og kommunikasjon	19
Veien videre	19
5. Den gode reisen - nyteknung og effektiv drift	20
PRAKT	20
Beredskap og sikkerhet	22
Forretningsutvikling	23
Veien videre	23
6. En sentral del av klima- og miljøløsningen i Bergen	24
Vårt klimaavtrykk	24
Klimarisiko	26
Ytre miljø	27
Veien videre	28
7. En attraktiv og trygg arbeidsplass	29
Folkene som beveger Bybanen	29
Sikkerhet og trivsel	30
Ansvarlig leverandørkjede	32
Veien videre	32
8. Appendiks	33
Data oppsummert	33
FNs bærekraftsmål – delmål	34
WEF indeks	37

Bærekraftsrapport 2021

Bybanen AS

Utarbeidet av KPMG

Juni 2022

Design: Apriil Reklame AS

Foto: Morten Wanvik

Om rapporten

Dette er Bybanen AS' første bærekraftsrapport, hvor vi har presentert en oppsummering av våre aktiviteter innen - og vår tilnærming til bærekraft. Vi ønsker med denne rapporten å løfte frem arbeidet som blir lagt ned i Bybanen AS, og samtidig belyse områder hvor vi skal øke innsatsen fremover.

Rapporten er utarbeidet i tråd med World Economic Forums (WEF) rapporteringsrammeverk Measuring Stakeholder Capitalism: Towards Common Metrics and Consistent Reporting of Sustainable Value Creation. Rammeverket inkluderer 21 indikatorer fordelt på de fire bærekraftsaspektene; styring, klima og miljø, mennesker og verdiskapning. Indikatorene er i tråd med sentrale indikatorer fra rådende rapporteringsstandarter innenfor bærekraft. Etterfølgelsesgrad av hver indikator kan sees i WEF-indeksen under appendiks. Dette er starten på vår bærekraftsrapportering og vi svarer i år ikke ut alle indikatorene i rammeverket. Fremover vil vi arbeide for å forbedre datagrunnlaget slik at vi kan svare ut disse i bærekraftsrapporten for 2022.

Rapporten dekker kun aktivitetene til Bybanen AS og ikke de andre enhetene som står bak Bybanesystemet i Bergen, herunder Bybanen Utbygging, Skysst, Stadler Services og Keolis. Rapporten dekker

året 2021 og baserer seg på strategiarbeidet som ble utarbeidet i 2021 og vedtatt i Q1 2022. Strukturen baserer seg på vår oppdaterte strategi som bygger på pilarene styring, klima og miljø, mennesker og verdiskapning. Hvert kapittel omhandler én av våre strategiske ambisjoner.

Informasjonen i denne rapporten tar utgangspunkt i data og informasjon samlet inn fra ulike deler av virksomheten. Selv om det er lagt stor vekt på å sikre at dataene er fullstendige og korrekte, anerkjenner vi at kvaliteten på våre rapporterte bærekraftsdata kan være påvirket av begrensninger i nøyaktigheten i rådata, beregninger og manuell overføring av data. Vi etterstreber å oppnå høyest mulig datakvalitet i tråd med egne og våre interessenters forventninger.

Eventuelle spørsmål knyttet til denne rapporten eller bærekraftsarbeidet i Bybanen kan rettes til: Geir Østerfeldt, fungerende administrerende direktør, Bybanen: geir.osterfeldt@bybanen.no

Bybanen
beveger
Bergen™

Bybanen – den gode reisen

2021 ble året hvor vi staket ut kursen for de tre neste. Vi fikk på plass vår nye strategi. Vi jobbet med å bygge en sterk bedriftskultur. Og ikke minst: Vi gjorde oss klare til å tilby den gode reisen til enda flere mennesker i Bergen by.

1. Leder har ordet

2021 har vært et spennende og lærerikt år for Bybanen AS. I fjor sto vi overfor oppgaven å oppdatere vår forretningsstrategi; denne gangen med tydelige føringer fra styret og ledelsen om å utarbeide en strategi med FNs bærekraftsmål som overordnet rammeverk for våre ambisjoner og målsetninger.

Bærekraft har alltid vært en bærebjelke i Bybanen, - og Bybanen har vært betraktet som en av løsningene på klima- og miljøutfordringene Bergen står overfor. Å kutte klimagassutslipp er essensielt for å sikre en sunn og trygg by å bo, i dag og i fremtiden, og vi er stolt av vårt bidrag i Bergens klimasatsing. Det er likevel viktig å jobbe for kontinuerlig forbedring. I den forbindelse må vi medgi at vi har levd en stund på denne «hvileputen» om at Bybanen i seg selv er bærekraftig. Likevel viser de komplekse problemstillingene verden nå står overfor hvor sammensatt bærekraftsutfordringene er og at det finnes flere områder hvor vi må bidra.

Jeg anser det som svært viktig at den oppdaterte strategien ikke bare er en bærekraftstrategi, men en forretningsstrategi hvor bærekraftperspektivet er til stede i alle strategiske ambisjoner, målsetninger og tiltak. Strategien definerer blant annet et mål om å redusere klimagassutslipp, i tillegg til å fremme en helhetlig livsyklustilnærming i vårt arbeid. For Bybanen krever dette blant annet utvikling av energibesparende tiltak, reduksjon av utslipp fra egne driftsaktiviteter samt et økt fokus på sirkulærøkonomiske løsninger. I årets rapport legger vi frem vår nullpunktmåling på klimagassutslipp som skal brukes som grunnlag for å etablere virkningsfulle tiltak.

Videre legger strategien særlig vekt på å styrke Bybanen AS som organisasjon og arbeidsplass for våre ansatte. Det er viktig for oss å være en attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker seg de beste hodene. Bybanen AS er en organisasjon i kontinuerlig utvikling og vi jobber aktivt med organisasjonsutvikling for å sikre både effektiv

drift og et trygt og godt arbeidsmiljø for egne ansatte og menneskene i vår verdikjede. Vi gleder oss nå til å sette strategien ut i live og ferdigstille handlingsplanen som fortsatt er under utvikling. Jeg vet at samtlige ansatte i Bybanen AS er motivert for det givende, men utfordrende, arbeidet med å forankre målene og ambisjonene i vårt daglige arbeid.

I likhet med 2020 var 2021 et «annerledes år» med tanke på drift av banen. Folks reisevaner var store deler av året fortsatt påvirket av Covid-19 pandemien og det ble stilt strenge krav til renhold og sikker drift. Vi hadde tilnærmet normal drift i 2021 med omtrent like mange avganger som normalt, som et tiltak for å unngå overfylte vogner. I 2021 fraktet Bybanen 13,86 millioner passasjerer, en økning på ca. 1,4 millioner passasjerer sammenlignet med 2020. Ruteproduksjonen i 2021 gjennomført med en punktlighet på 99,75% og en regularitet på 99,65%. Med slike kvalitetstall, og med en score som plasserer oss på topp i Europa, kan vi trygt si at Bybanen fremdeles er en suksesshistorie. Jeg er utrolig stolt av innsatsen alle våre ansatte har lagt ned for å sikre at Bergens befolkning kunne reise trygt med Bybanen i denne utfordrende perioden.

Vi er en organisasjon i stadig utvikling og det er veldig givende å se at Bybanen AS fortsetter å vokse med stadig flere dyktige medarbeidere. Sammen skal vi bevege Bergen fremover og videreutvikle Bybanen til å bli den ledende bybanen på bærekraft i Europa. Jeg ser frem til 2022 med ny strategi og mye arbeid å ta tak i!

*Geir Østerfeldt,
fungerende administrerende direktør*

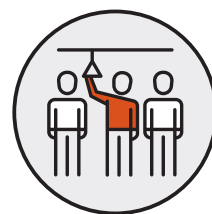

*– Vi har levd en stund på denne «hvileputen»
om at Bybanen i seg selv er bærekraftig.
Likevel viser de komplekse problemstillingene
verden nå står overfor hvor sammensatt
bærekraftsutfordringene er og at det finnes
flere områder hvor vi må bidra.*

Geir Østerfeldt, fungerende adm. direktør

2. Nøkkeltall

Antall reisende:
12 866 324

Antall avganger:

104 228

Punktlighet:

99,8 %

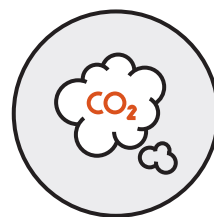
Regularitet:

99,7 %

Omsetning:
246 TNOK
Driftsresultat:
2,9 TNOK

GHG-utslipp:
742 tCO₂e
Energiforbruk:
18 059 MWH

Totalt antall
ansatte: 38

84 %

16 %

3. Bærekraft i Bybanen

Bybanen skal være ryggraden i kollektivsystemet i Bergen, og er et direkte virkemiddel for klima- og miljøsatsingen i Bergen. Planlegging, utbygging, passasjertransport og vedlikehold av Bybanen gjennomføres av flere enheter, deriblant Bybanen Utbygging, Skyss, Stadler Services og Keolis. Bybanen AS er ansvarlig for drift, vedlikehold og oppgradering av banen, herunder spor, signal og telekommunikasjon, strømforsyning, kontaktledning, holdeplasser og driftsmateriell. Bybanen Utbygging har ansvaret for bygging av infrastruktur. Ved ferdigstilling blir det som er bygget overlevert til Bybanen AS, som har det videre ansvaret for forvaltning og drift.

Bybanens vognpark for persontransport består i dag av 28 vogner med total lengde på 42 meter. I forbindelse med utvidelsen av bybanesystemet med ny linje til Fyllingsdalen, vil vognparken utvides med 6 nye vogner. Disse vil leveres og fases inn i løpet av 2022.

Vårt formål

Siden oppstart i 2010 har målet med Bybanen i Bergen vært å levere attraktiv, smart og bærekraftig transport til Bergens befolkning. Bybanen beveger folk fra A til B, beveger byutviklingen og beveger folks følelser. Dette oppsummerer vi som Bybanen beveger Bergen. Bybanen er en forutsetning for at Bergen skal nå sine mål om å være en fremtidsrettet, attraktiv og klimasmart by. Vi bidrar til dette gjennom å gjøre miljøvennlig kollektivtransport attraktivt.

Vår visjon

Vår visjon er at Bybanen skal være det mest bærekraftige banesystemet i Europa. Vi ønsker å gi våre kunder en best mulig reiseopplevelse og sikter mot å bli det mest punktligste, pålitelige og kostnadseffektive banesystemet i Europa.

Våre verdier

Verdiene våre forteller hvem vi er og hvordan vi skal oppfylle formålet og visjonen vår.

VI I BYBANEN AS

- **Tar ansvar.** Vi tar ansvar for helheten og den enkeltes reise. Vi bidrar til et bærekraftig samfunn og vi sørger for at Bybanen alltid går.
- **Bryr oss.** Vi skaper trygghet og sikkerhet. Vi har respekt og viser toleranse og vi bygger tillit.
- **Løser ting sammen.** Vi samhandler i hele organisasjonen og med våre samarbeidspartnere. Vi deler informasjon og kunnskap og vi hjelper hverandre med å bli bedre.
- **Tenker nytt.** Vi tør å være fremoverlente og utfordre. Vi er i kontinuerlig utvikling og vi søker nye ideer og muligheter.
- **Skaper verdier.** Vi prioriterer tid og ressurser der det skaper mest verdi. Vi tar begrunnede valg til samfunnets beste og vi måler og synliggjør effektene av det vi gjør.

Oppdatert forretningsstrategi

Bybanens formål er å være en del av klima- og miljøløsningen i Bergen - noe som alltid vil være kjernen av Bybanens eksistens. I 2021 har Bybanen AS tatt steget videre med å sikre at alle områder innenfor vårt virke bidrar til en mer bærekraftig utvikling. Strategien er utarbeidet med FNs

bærekraftsmål som rammeverk med formål om å bli det mest bærekraftige banesystemet i Europa.

Interessentdialog

Arbeidet med å utarbeide ny forretningsstrategi startet tidlig høsten 2021. I forbindelse med dette arbeidet ble det gjennomført 16 dybdeintervju med både interne og eksterne interessenter. Formålet med interessentdialogen har vært å kartlegge forventninger, muligheter og utfordringer Bybanen AS står overfor. De interne intervjuene ble gjennomført med ansatte fra ulike deler av organisasjonen og de eksterne intervjuene besto av representanter fra hver gruppe av Bybanen AS sine nøkkelinteressenter.

Intervjuene tydeliggjorde hvilke forventninger som er rettet mot Bybanen AS fremover, særlig innenfor teknologisk utvikling og effektivisering, styring og ansvar, kommunikasjon og samarbeid. Det ble tydelig at det forventes at Bybanen AS arbeider proaktivt med klima- og miljøspørsmål utover å tilby et klimavennlig transportmiddel. Bybanen må være et helhetlig klima – og miljøvennlig transporttilbud.

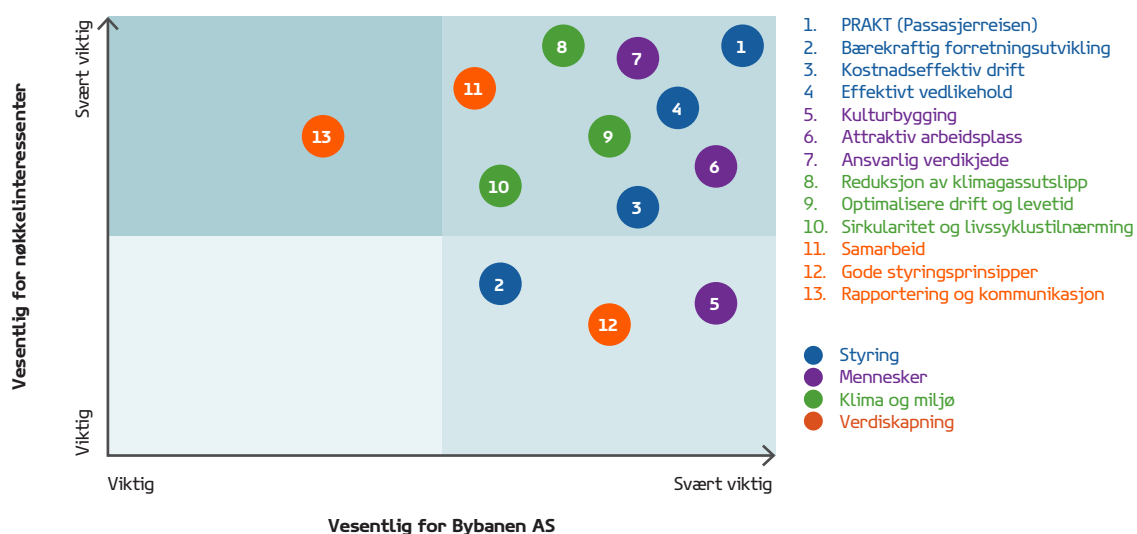
Vesentlighetsvurdering

Den tidlige fasen av strategiprosessen inkluderte også dokumentanalyse, SWOT-kartlegging og en sammenligning av tilsvarende baneløsninger i andre europeiske storbyer. Dette, sammen med omfattende interessentdialog, bidro til å identifisere hvilke aspekter som er vesentlige i Bybanen AS sin drift. Med aspekter menes temaer og områder hvor Bybanen AS har positiv eller negativ innvirkning på klima og miljø, sosiale forhold og ansvarlige systemer for styring. For å identifisere Bybanen AS sine viktigste satsningsområder fremover ble aspektene rangert etter hvor vesentlige de er for Bybanen AS og hvor vesentlige de er for nøkkelinteressentene.

Vesentlighetsanalysen er presentert i matrisen på neste side. Aspektene er gruppert etter de forskjellige pilarene i WEF-rammeverket, herunder «Klima og miljø», «Mennesker og samfunn», «Styring og struktur» og «Verdiskapning».

Bybanen AS sine nøkkelinteressenter

Interessent	Viktigste fokusområde
Eier	• Forutsigbarhet i Bybanens tilbud • Langsiktig økonomisk planlegging • Oppfyllelse av klima- og miljømål
Leverandører	• Avtaler for å sikre godt samarbeid • Forutsigbarhet
Passasjerer	• Utslippsfri kollektivtransport • Punktlighet • Regularitet • Estetikk og komfort på Bybanen
Myndigheter	• Sikkerhet • Ansvarlig verdikjede • Klima og miljø • Overholdelse av regulatoriske krav
Samarbeidspartnere	• Effektiv kommunikasjon • Felles målsetninger • Rammer for samarbeid

FNs bærekraftsmål som rammeverk

Byene står for 2/3 av verdens energibruk og mer enn 70 prosent av de globale klimagassutslippene. 2/3 av verdens befolkning er forventet å bo i byer innen 2050. Bybanen er et av de helt sentrale lokale virkemidlene i Bergen for å bidra inn i utviklingen til en bærekraftig by og for at Vestland fylkeskommune skal nå sitt mål om nullutslipp innen 2030.

Bærekraftsmålene er globale, men skal oversettes til nasjonale og lokale forhold. I stortingsmelding 40 (2020–2021) [Mål med mening – Norges handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030](#) er det beskrevet tydelige forventninger til hvordan private og offentlige aktører i Norge skal jobbe for å etterleve målene. Særlig relevant for Bybanen AS er kravene og forventningene satt for norske kommuner.

Bærekraftsmål 11, som handler om å bidra til utvikling av bærekraftige byer og lokalsamfunn, er hovedmålet til Bybanen AS. Alle FNs 17 bærekraftsmål henger imidlertid tett sammen og det ligger i målenes natur at de ikke kan løses alene og må sees i en større sammenheng. Utvikling av bærekraftig byer og lokalsamfunn, vil også påvirke og bidra til oppnåelsen av andre mål, blant annet mål 13 om å stoppe klimaendringene og mål 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst.

Strategien til Bybanen AS gjenspeiles i ringvirkningsmodellen illustrert under. Den viser hvordan Bybanen AS med sitt mål om å bidra til en bærekraftig by og lokalsamfunn også har påvirkning på en rekke andre bærekraftsmål.

Klimamålet (mål 13), og innovasjon og infrastruktur (mål 9), ansvarlig forbruk og produksjon (mål 12) samt samarbeid for å nå målene (mål 17), treffes direkte igjennom Bybanen AS sitt samfunnsoppdrag. Bybanen AS påvirker disse målene ved å flytte mennesker på en mer klimavennlig måte; drifte og vedlikeholde bybanen med stort miljøfokus, med en livssyklustilnærming til hele vår verdikjede; sikre stabil og langvarig infrastruktur; og godt samarbeid i leverandørkjeden og god virksomhetsstyring. Videre er ansvarlig arbeid og økonomisk vekst (mål 8), samt mangfold og inkludering (mål 10) helt avgjørende for at Bybanen skal lykkes og bidra til

en bærekraftig bykultur. Utviklingen av bybanen må legges til rette for- og inkludere alle, i tillegg må arbeidet med å drifte banen gjøres under forsvarlige arbeidsforhold for å kunne sees som bærekraftig.

På bakgrunn av våre identifiserte vesentlige aspekter og hvilke bærekraftsmål vi påvirker og bidrar til, har Bybanen AS etablert følgende strategiske ambisjoner og mål. Delmålene til bærekraftsmålene gjennomfører våre målsetninger. Vi har gjort rede for våre bidrag og vår påvirkning på identifiserte delmål i appendikset til rapporten.

Ringvirkningsmodellen er utviklet basert på modell etablert av KPMG i samarbeid med TEKNA.

Strategiske ambisjoner

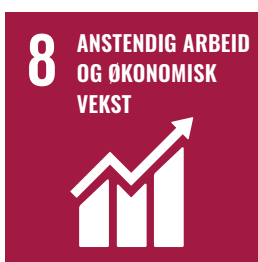

Overordnet ansvar for oppfølging av strategien ligger hos Bybanen AS sitt styre. Administrerende direktør skal sørge for at Bybanen AS gjennomfører strategien. Hver avdeling vil ha en rolle i utvikling av tiltak for å sikre at alle deler av organisasjonen har tydelige handlingsplaner for å møte målene som er etablert i strategien. Arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak til hvert av målene gjennomføres i 2022.

Denne bærekraftsrapporten er strukturert rundt våre strategiske ambisjoner, hvor hver ambisjon har et tilhørende kapittel. Med bakgrunn i at strategien

er utarbeidet for å dekke bærekraftperspektivene styring, verdiskapning, klima og miljø og mennesker, overlapper dette med kravene i WEF-rammeverket. Mer drøfting av spesifikke mål og rapporteringskrav vil bli diskutert i det aktuelle kapittelet. Det har vært en svært lærerik, men også utfordrende prosess med å reformulere ambisjoner og mål med fokus på å integrere bærekraftsmålene i forretningsstrategien. Vi ser nå frem til å arbeide aktivt for å bidra til oppnåelsen av samtlige mål i årene fremover.

4. Forutsigbar, transparent drift og godt samarbeid

God eierstyring og selskapsledelse er essensielt for å sikre bærekraftig drift. Regulering, utbygging, drift og vedlikehold av Bybanen gjennomføres av flere aktører i tett samspill med hverandre. Det publikum oppfatter som Bybanen, er i realiteten en leveranse av flere parter. Godt samarbeid mellom de forskjellige enhetene og tydelig styringsprinsipper er nødvendig for optimal drift av bybanen. Med mål om å positivt påvirke bærekraftsmålene anstendig arbeid og økonomisk vekst (mål 8), ansvarlig forbruk og produksjon (mål 12), stoppe klimaendringer (mål 13) og samarbeid for å nå målene (mål 17) vil vi ha fokus på hensiktsmessig samhandling med våre samarbeidspartnere, herunder tydelige investering- og vedlikeholdsplaner, samt transparent og ærlig kommunikasjon av vår påvirkning på samfunn og klima- og miljø.

Våre strategiske mål:

- Vi skal sørge for helhetlig virksomhetsstyring gjennom godt samarbeid
- Vi skal sikre gode styringsprinsipper for investerings- og vedlikeholdsaktiviteter

- Vi skal sørge for transparent rapportering og kommunikasjon

Organisering

Bybanen AS er 100 % eid av Vestland fylkeskommune. Bybanen AS har ansvaret for passasjertransport og forvaltning og verdibevaring av anlegg som er eid av Vestland fylkeskommune.

Bybanen Utbygging er en del av den fylkeskommunale forvaltningen, og har ansvaret for bygging av infrastruktur. Ved ferdigstilling blir det som er bygd overlevert til Bybanen AS, som har det videre ansvaret for forvaltning og drift.

Bybanen AS har ansvar for:

- anskaffelse, drift og vedlikehold av vogner.
- drift og vedlikehold av baneinfrastruktur og trolleyinfrastruktur
- levering av operatørtjenester til Vestland fylkeskommune ved Skyss

Vestland fylkeskommune garanterer Bybanen AS tilstrekkelige økonomiske rammer til vedlikehold og drift av Bybanens infrastruktur i samsvar med jernbaneloven, kravforskriften, samt andre aktuelle lover og forskrifter. Bybanen AS har tillatelse fra Statens Jernbanetilsyn (SJT) om drift av infrastruktur og vedlikeholdsmateriell.

Bybanen AS er organisert som et aksjeselskap fordi det etter jernbaneloven er nødvendig med en entydig plassering av ansvaret for sikkerheten. Dette er et krav i jernbaneforskriften. Bybanen AS velger selv hvilke tjenester som blir satt ut til underleverandører.

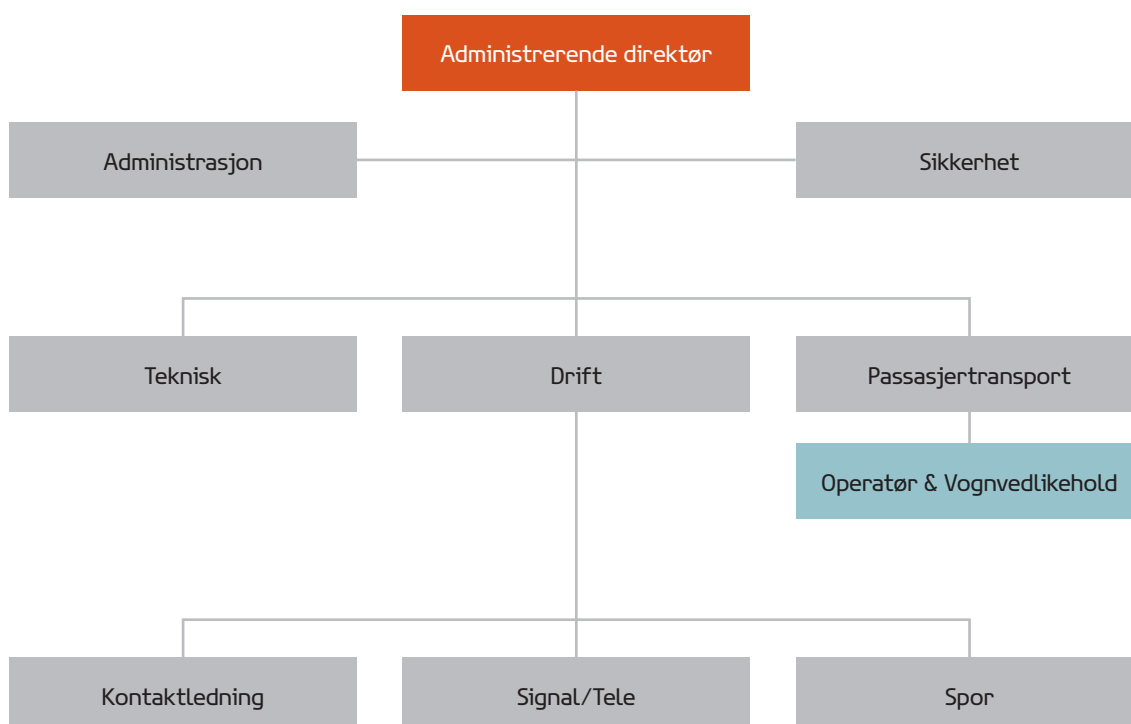
Styret i Bybanen AS

Styret i Bybanen AS består av syv styremedlemmer, hvorav seks styremedlemmer velges av generalforsamlingen, mens ett styremedlem med personlig vararepresentant velges av og blant de ansatte i selskapet. To styremedlemmer med vararepresentant innstilles av fylkestinget i Vestland fylkeskommune. Fire styremedlemmer innstilles av valgkomiteen. Generalforsamlingen velger styrets leder og nestleder blant valgte styremedlemmer i en periode på ett år. Annet hvert år blir henholdsvis fire og to styremedlemmer valgt under ordinær generalforsamling. Etter generalforsamling 5. mai 2022, består styret i Bybanen av 4 kvinner og 6 menn.

Hvert år, og innen utgangen av juni, avholdes ordinær generalforsamling. Vestland fylkeskommune har to ganger i året eiermøter med Bybanen AS, der valgt eierrepresentant møter styreleder i Bybanen AS for å drøfte selskapets virksomhet og utvikling. Eiermøtet skal sikre god eierstyring og kommunikasjon.

Intern struktur og samarbeidspartnere

Under følger en oversikt over organiseringen internt i Bybanen AS:

Våre viktigste samarbeidspartnere er:

Bybanen Utbygging: Bybanen Utbygging er en offentlig byggherre underlagt Vestland fylkeskommune. De har ansvar for å planlegge, anskaffe og bygge Bybanen i henhold til reguleringsplan, gjeldene regelverk og tekniske spesifikasjoner definert av planavdelingen i Bergen kommune.

Keolis Norge: Keolis Norge er datterselskap av det internasjonale Keolis som er leverandør av mobilitetsløsninger. De er operatør av Bybanen og ansvarlig for vognfremføring og renhold.

Stadler Pankow: Stadler Pankow er en sveitsisk produsent av jernbanemateriale. De leverer vognmateriell til Bybanen og er ansvarlig for vedlikehold. Vedlikeholdet utføres av Stadler Service AS, som er samlokalisert med Bybanen AS på Kokstad i Bergen.

Skyss: Skyss er enheten som organiserer all kollektivtransport i Vestland fylkeskommune. Skyss har ansvaret for billettsalg, passasjerinformasjon, kundesenter, ruteproduksjon og markedsføring av Bybanen.

Styringsprinsipper

For å sikre optimal og effektiv drift av Bybanen har Bybanen AS etablert klare styringsprinsipper som skal veilede alle våre ansatte i deres daglige operasjoner og oppgaver. Alt arbeid skal utføres i samsvar med etablerte prinsipper som også har som mål å sikre etisk og ansvarlig drift og en bærekraftig bybane til nytte for hele Bergens befolkning. Det er særlig viktig for Bybanen AS å ha etablert en tydelig ansvarsbeskrivelse og retningslinjer for samarbeid med andre samarbeidspartnere. Bybanen AS sin merkevare bygger på kvalitet og sikkerhet og vi skal arbeide for å sikre et langsiktig perspektiv i drift av Bybanen hvor ivaretagelse av mennesker og miljø ligger til grunn.

Etiske retningslinjer

De etiske retningslinjene til Bybanen AS er bygget på Vestland fylkeskommune sitt etiske regelverk, personalreglementet, retningslinjer for innkjøp og rutiner for intern varsling.

Retningslinjene har grunnlag i allmenngyldige etiske verdier og normer som ærlighet, rettferdighet, lojalitet, åpenhet og tillit. De etiske retningslinjene gjelder for alle i Bybanen AS, herunder styret, ledelsen og ansatte og er tilgjengelig for ansatte gjennom personalhåndboken. Lederne har et særskilt ansvar for selv å følge de etiske retningslinjene og å se til at disse etterleves på alle nivåer av organisasjonen.

Det er et mål for Bybanen AS at kritikkverdige forhold blir avdekket og fulgt opp. Et varsel om kritikkverdig forhold skal så langt det lar seg gjøre meldes internt til nærmeste leder. Dersom nærmeste leder er involvert i varslingsgrunnlaget eller varslingen ikke blir håndtert av nærmeste leder kan varsleren henvende seg til overordnet leder. Varsleren kan også kontakte verneombud/ tillitsmann som kan gå videre med saken på ens vegne.

Investeringsprinsipper

Bybanen AS har tydelige investeringsprinsipper for å sikre optimal drift og vedlikeholdsarbeid. Det skal foreligge veiledning for fordeling mellom driftsbudsjett og investeringsbudsjett, der Bybanen AS sine investeringer i vedlikehold skal fokusere på langsiktig verdibevaring («asset management»), modifikasjoner og oppgraderinger. I samsvar med den nye strategien skal livssyklus kostnader legges til grunn for investeringsbeslutninger.

I utarbeidelse av investeringsplan for Bybanen er samarbeidet med Bybanen Utbygging spesielt viktig. Bybanen Utbygging står for investeringen som er avgjørende for senere drifts- og vedlikeholdskostnader som Bybanen AS har ansvar for. Investeringsbeslutningene foretas av Bybanen Utbygging, men tett samarbeid er viktig for å

sikre en utbyggingsfase som legger til rette for effektivt og bærekraftig vedlikeholdsarbeid. Dette som følge av at drifts- og vedlikeholdsarbeidet avhenger av krav til pålitelighet, tilgjengelighet og holdbarhet. I utformingen av nye prosjekter/strekninger skal Bybanen AS inkluderes slik at investeringsbeslutninger også baseres på vurderinger av framtidig sikkerhet, pålitelighet, tilgjengelighet og holdbarhet på det som bygges.

Bybanen AS arbeider for å fremme et langsiktig perspektiv i investeringsbeslutninger med særlig fokus på livssyklus-kostnader for å redusere vedlikeholdskostnader i fremtiden. Et godt samarbeid mellom Bybanen AS og Bybanen Utbygging er essensielt for å se investeringskostnad og framtidige drifts- og vedlikeholdskostnader under ett, og for å sikre bærekraftige investeringer som både reduserer kostnader og materialforbruk. Det nære samarbeidet også viktig for kompetanseoverføring når ansvar for vedlikehold overføres fra Bybanen Utbygging til Bybanen AS.

Ansvarlig verdikjeden

Hvordan vi forholder oss til vår verdikjede er avgjørende i prosessen for å sikre at vår virksomhet er bærekraftig. Bybanen AS som bedrift har ansvar for sikre gode og forsvarlige arbeidsforhold i vår leverandørkjede og vi stiller krav til etterlevelse av menneske- og arbeidsrettigheter hos våre leverandører. Alle innkjøp i Bybanen AS skal gjennomføres i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser, samt våre etiske retningslinjer.

Kontraktskrav til leverandører inkluderer blant annet helse, miljø og sikkerhet, minimering av miljømessig påvirkning, lærlingordning, samt lønn og arbeidsvilkår i henhold til norske lover. Det gjennomføres grundige prosesser i forbindelse med anbud for å sikre at leverandører som utfører oppdrag på vegne av Bybanen AS opptrer på en forsvarlig måte, både ovenfor menneskene som utøver arbeidet, miljøet som blir berørt og samfunnet

for øvrig. Systematisk kontraktsoppfølging er nødvendig for å sikre etterlevelse av kontrakten og vil i tillegg kunne bidra til et godt samarbeid mellom Bybanen AS og leverandøren.

Leverandøroppfølgingen skal gjøres i henhold til den kontrakt man har med leverandøren og kan omfatte både oppfølging av leverandøren som selskap, f.eks. oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår, og de leveranser (dvs. produkter eller tjenester) de leverer. Bybanen AS sin oppfølging overfor leverandørene innebærer derfor å gjøre verifikasjoner og valideringer av at leverandørens systemer fungerer, at krav i kravspesifikasjon til hva som skal leveres og innen gitte tidsfrister er oppfylt, samt å gjøre nødvendige mottakskontroller. Lønn og arbeidsvilkår blir spesielt fulgt opp av vår juridiske fagleder, hvor leverandører fyller ut egenerklæringsskjema som et startpunkt for å vurdere risiko.

Dersom Bybanen AS gjennom oppfølging av leverandører og leveranser avdekker brudd på overholdelse av kravene i kontrakten, må oppfølgingsansvarlig, evt. i samråd med jurist eller leder vurdere bruk av de sanksjonene som er oppstilt i kontrakten. Dette vil både få leverandøren og underleverandøren til å bringe forholdet i orden, men også bidra til å unngå gjentagelser.

Begrensninger i ressurser og kapasitet har gjort det utfordrende for Bybanen AS å følge opp leverandører i tråd med inngåtte kontrakter. Verdikjedeoppfølging et strategisk mål i den oppdaterte strategien og er et område som skal styrkes i løpet av 2022. Dette vil kreve en tydelig organisering og ressursfordeling for at vi fremover kan arbeide mot tettere oppfølging og revidering av våre leverandører.

Risikostyring

Bybanen AS gjennomfører flere risikovurderinger for ulike deler av virksomheten. Nytt fra første kvartal av 2022 er en klimarisikoanalyse hvor

de mest sentrale risikoene tilknyttet endring av klima som kan påvirke Bybanen AS på kort og lang sikt ble identifisert. Utdypende informasjon om analysearbeidet er beskrevet i klima- og miljøkapittelet senere i rapporten.

Bybanen AS sin finansielle risiko anses som begrenset. Vestland fylkeskommune garanterer selskapet tilstrekkelig økonomiske rammer. Ett langsiktig lån er tildelt Bybanen AS av fylket til finansiering av driftsutstyr og andre operasjonelle investeringer. Lånet renteberegnes med markedsrente og nedbetales med årlige avdrag.

Operasjonell risiko

Bybanen AS har som infrastrukturforvalter det overordnede ansvaret for sikkerhet ved infrastruktur ved Bybanen. Operatør har egen tillatelse fra Statens jernbanetilsyn som gir dem ansvar for persontrafikken og trafikkstyring ved bane.

Basert på risikoakseptkriterier fra Bybanen AS har Vestland fylkeskommune og Bybanen Utbygging gjennomført en rekke ulike risikovurderinger i forbindelse med regulering, prosjektering og bygging av banen. Som grunnlag for en slik utbygging ligger Bybanens tekniske regelverk, beredskapsplaner og kjøreregler (BST - Bestemmelser for sikker trafikkavvikling). Risikovurderingene overleveres til Bybanen AS ved overlevering av hvert byggetrinn og oppdateres ved behov. Et slikt behov kan oppstå når rammebetingelsene rundt den opprinnelige vurderingen endres.

Driftsansatte, vognførere og eksterne leverandører som skal bidra til drift av banen forplikter seg til å etterleve reglene. Bybanen AS har etablert kurs som gjør at eksterne leverandører har nødvendig sikkerhetskompetanse. Gjennom det utarbeidede regelverket setter Bybanen AS tydelige føringer- og tilrettelegger for at Keolis som operatør ivaretar trafiksikkerheten.

Risikovurderinger for ivaretagelse av sikkerhet for egne ansatte utarbeides av Bybanen AS. Sikkerhets- og kvalitetssjef har ansvar for å sikre gjennomføring av risikovurdering og etablering av tiltak for å redusere risiko og forebygge skade på personer. Identifiserte risiko i drift- og vedlikeholdsarbeidet er blant annet påkjørsler, elektrisk spenning og annen personskade i forbindelse med mekanisk arbeid og bruk av maskineri. Ansatte som arbeider med mekaniske og elektriske komponenter skal ha nødvendig kompetanse og utdanning for å gjennomføre arbeidet som kreves. Gjennom opplæring, rutiner og bruk av kollektive og personlige sikringstiltak jobbes det kontinuerlig med å redusere sannsynligheten for at uønskede hendelser inntreffer.

Driftspersonell skal selv vurdere sikkerhet ved utførelse av arbeid gjennom «sikker-jobb-analyse» eller oppstartsmøter. Slike analyser som utføres på arbeidsplassen eller i forkant av en jobb kan inkludere blant annet vind og værforhold, planer for sperring av kjørebane og mulighet for sikker operasjon av lift og annet utstyr.

I forbindelse med overtagelse av byggetrinn 4 utarbeidet Bybanen AS en risikovurdering som ble presentert for styret i første kvartal av 2022. Åpningen av den nye traséen innebærer flere oppfølgingsområder for å sikre videre kvalitet og sikkerhet i drift av Bybanen. Alle avdelinger i Bybanen AS var derfor delaktig i utarbeidelse av vurderingen. Noen av høyrisikomomentene identifisert er: kort tid fra overlevering til Bybanen AS fra Bybanen Utbygging frem til planlagt kommersiell drift, i tillegg til utfordringer knyttet til sen/utstrekkelig dokumentasjon og testing. Bybanen Utbygging og Bybanen AS samarbeider tett for å sikre effektiv overlevering i tråd med fremdriftsplanen. For de identifiserte sårbarhetene er det etablert konkrete tiltak.

Datasikkerhet

Datasikkerhet spiller en stadig viktigere rolle for samtlige bedrifter, inkludert Bybanen AS. Vi håndterer data som er viktig for opprettholdelsen av effektiv infrastruktur i Bergen, og vi jobber aktivt for å ha alle sikkerhetsrutiner på plass. I 2021 gjennomførte en ekstern aktør en sikkerhetstest der det ble forsøkt å penetrere Bybanens datasystem. Datasystemet ble da rangert som godt og det ble vurdert at det er lav risiko for sikkerhetsbrudd. Prosjektet inkluderte også kursing i "phishing" for ansatte. Bybanen AS eier eller håndterer ikke persondata, og har ikke risiko for å lekke data tilhørende Bybanens passasjerer. I 2021 forkom det ingen kjente datasikkerhetsbrudd.

Transparent rapportering og kommunikasjon

Åpen og transparent kommunikasjon er viktig for Bybanen AS og del av den nye strategien. Nært samarbeid med samarbeidspartnere er også viktig når det kommer til kommunikasjon og overføring av data og erfaringer. Skyss har i dag ansvar for kommunikasjon angående Bybanen til kunder og media. De har også ansvar for ekstern markedsføring av merkevaren. Bybanen AS har likevel ansvar for og eierskap til kommunikasjon om egen virksomhet, som hovedsakelig gjøres på egen hjemmeside og via rapportering. Viktige skritt har blitt tatt gjennom å utarbeide denne første bærekraftsrapporten og en egen rapport til styret omhandlende fremdrift i arbeidet med strategien. Dette rapporteringsarbeidet legger grunnlaget for mer åpen og omfattende rapporteringsprosedyrer de kommende årene.

EUs taksonomi

EUs taksonomi er det mye omtalte klassifiserings-systemet fra EU som angir om en aktivitet kan anses for å være bærekraft eller ikke. Taksonomien er bærebjelken i EUs handlingsplan for bærekraftig finans, og innføres i norsk rett gjennom lov om bærekraftig finans som ble vedtatt i Stortinget i

desember 2021. Lovens virkeområde er tilsvarende som EU-direktivet NFRD, og Bybanen AS er i så måte ikke omfattet, da selskapet verken er et foretak av allmenn interesse, eller har over 500 ansatte. Bybanen AS er dermed ikke omfattet av rapporteringskrav eller anbefalingene for rapportering i 2021. Likevel har Bybanen AS valgt å følge anbefalingene fra Finanstilsynet rundt rapportering, og har i årsrapporten for 2021 inkludert et kapittel om hvilke økonomiske aktiviteter vi mener kvalifiserer for å være omfattet av taksonomien (taxonomy eligibility). Bakgrunnen for dette er de strategiske ambisjonene vi har innen bærekraft, herunder å være den mest bærekraftige bybanen i Europa. Når det nå eksisterer et europeisk, objektivt klassifiseringssystem for å definere bærekraftig aktivitet, er det naturlig for oss å påse at vi følger det kriteriesettet (taxonomy aligned). Se årsrapporten s. 30-32 for nærmere omtale og detaljert kvalitativ og kvantitativ rapportering.

Veien videre

Å utarbeide tydelige retningslinjer og handlingsplan vil være et fokusområde for Bybanen AS i 2022, for å sikre en effektiv og virkningsfull implementering av den nye strategien. Vi vil også legge vekt på utvikling og forbedring av interne og eksterne rapporteringsprosedyrer, der vi fortsetter arbeidet med datafangst og analyse for å øke presisjonsnivå, relevans og fullstendighet. Særlig vil dette være viktig for kategorisering og rapportering på Bybanen AS sine operasjoner i henhold EU-taksonomien. I 2022 vil vi videreføre og utvikle arbeidet med taksonomien, og vurdere om vi kan gå fra «eligibility» til «aligned» (dvs. å oppfylle kriteriene). Oppfølging av verdikjedene våre vil også spille en viktig rolle i vårt arbeid i 2022. Videre skal vi arbeide med å utarbeide en tydelig kommunikasjonsstrategi der samarbeid med Bybanen Utbygging og andre samarbeidspartnere blir spesielt viktig.

5. Den gode reisen – nyteknung og effektiv drift

- Vi skal ha en tilgjengelig infrastruktur uten vedlikeholdsetterslep

Disse målene skal bidra til at Bybanen stadig utvikler seg som et kostnadseffektivt og tilgjengelig virkemiddel for klimavennlig infrastruktur i Bergen og organisasjonens påvirkning på bærekraftsmålene anstendig arbeid og økonomisk vekst (mål 8), industri, innovasjon og infrastruktur (mål 9), ansvarlig forbruk og produksjon (mål 12), og samarbeid for å nå målene (mål 17).

PRAKT

Bybanen sikter mot å bli det beste banesystemet i Europa. For å oppnå dette målet har vi utarbeidet en måltavle (Key Performance Indicators) som er ment å veilede oss i arbeidet fremover.

Bybanen AS arbeider dedikert for å sikre at driften av Bybanen er av høy kvalitet og at våre kunder får gode opplevelser når de bruker Bybanen. Driften skal være fremtidsrettet og legge til rette for mer tilgjengelig og effektiv kollektivtrafikk i Bergen både på kort og lang sikt. Å levere gode og effektive reiser er viktig for å øke antallet reisende med kollektivtrafikk, som igjen bidrar til bærekraftsmål 13 gjennom å redusere klimagassutslipp fra transport. De viktigste oppgavene til Bybanen AS er å sikre gode reiser gjennom høy sikkerhet og punktlighet, samt å raskt håndtere uønskede hendelser som systemfeil. Preventivt vedlikehold er høyt prioritert, der vi fokuserer på sammenhengen mellom sikkerhet, helse og miljø.

Våre strategiske mål:

- Bidra til passasjervekst gjennom gode passasjeropplevelser
- Forretningsutvikling gjennom helhetlig samarbeid i verdikjeden
- Vi skal ha en kostnadseffektiv og lønnsom drift

Måltavlen kalles **PRAKT** som står for:

- **Punktlighet:** Bybanen skal ankomme og gå i henhold til rutetabellen
- **Regularitet:** Vi skal unngå kanselleringer og avbrutte turer
- **Avvikshåndtering:** Når det skjer avvik skal vi håndtere dette og informere passasjerene slik at de opplevde konsekvensene blir minst mulig. Vi vil gjøre vårt ytterste for å holde banen i sikker og optimal drift når uventede situasjoner oppstår.
- **Kundetilfredshet:** Vi samarbeider tett med våre partnere og underleverandører for å nå målsetningene om å være Europas beste bybane

PRODUKTKVALITET OG SIKKERHET (PASSASJEROPPLEVELSE/ PRAKT) – RESULTATER

	2021	2020
Punktlighet	99,8 %	98,3 %
Regularitet	99,7 %	99,4 %
Avvikshåndtering	16,6/20	-
Kundetilfredshet	Ikke utført grunnet Covid-19	Stanset etter Q1 grunnet Covid-19

Videre har vi vurdert at for å oppnå målene etablert i PRAKT må vi ha fokus på å levere:

- Trafikkledere og vognførere med høy kompetanse
- Programvareløsninger som sikrer korrekt passasjerinformasjon
- Programvareløsninger som gir oss sanntidsdata slik at vi kan ta riktige beslutninger
- Programvareløsninger for trafikkstyring som er brukervennlige og gir rom for å ta raske beslutninger for å optimalisere trafikken når vi må håndtere avvik
- Opplæringsprogram som sikrer at vi alle er i stand til å levere på høyeste nivå

PRAKT resultater 2021

Punktlighet og regularitet er viktige indikatorer for driftsstabilitet og kundetilfredshet. Vi beregner punktlighet for gitte målepunkt på linjen basert på en -1/+3 minutters tidsavvik målt mot rutetabell. I denne beregningen tas det ikke hensyn til iverksatte tiltak for å redusere påvirkningen på punktlighet. Regularitet beregner andel kanselleringer og avbrutte turer målt mot ruteplanen.

Beregning for avvikshåndtering legger til grunn effektiviteten i tilrettelegging av avvikstiltak for å opprettholde full drift eller delvis drift. I disse tilfellene skal hver hendelse gjennomgå og karaktersettes av oppdragsgiver basert på de retningslinjer som blir avtalt i oppstartsfasen. Den etablerte standarden vurderer operatørens 1) fullstendige rapportering 2) beskrivelse av avvikshendelse og håndtering 3) beskrivelse av analyse og evaluering, 4) samsvar mellom håndtering og evaluering og 5) konkrete og gjennomførbare anbefalinger og forbedringstiltak. Avvikshåndteringen gir en gjennomsnittlig karakter på alle punkter inntil 20.

Bybanen AS sin gjennomgang av produktkvalitet og sikkerhet for 2021 viser svært gode resultater for målene satt i PRAKT.

Figuren under viser Bybanens passasjervekst siden første tur i 2010 og illustrerer den suksesshistorien som Bybanen er. Passasjerveksten har gått fra i underkant av 3 millioner passasjerer til nesten 19 millioner i toppåret 2019. Antall passasjerer i 2020 og 2021 var påvirket av Covid-19-restriksjoner.

Beredskap og sikkerhet

Et viktig aspekt i Bybanen AS sitt arbeid er beredskap og sikkerhet. Det stilles spesielt strenge krav i tunneler, med overvåking, vifter, sperrer og nødutgang. For enkelte tunneler, slik som Haukelandstunnelen, stilles det også krav til mulighet for vannsperring. Gjennomgangen av rutiner og systemer i 2021 bekreftet at Bybanen oppfyller alle pålagte sikkerhetskrav både for vogner og skinner. På de nye strekningene som bygges har vi også implementert nye innovative og effektive sikkerhetsverktøy inkludert brannslukkende roboter.

Under Covid-19 pandemien i 2020 og 2021 foretok vi særstilte tilretteleggelser for å forbygge mot smitte og sikre helsen til våre passasjerer og vognførere. Annethvert sete ble sperret av for å sikre avstand og døren nærmest vognfører ble sperret for å minimere kontakt med passasjerer. Hyppig og nøye vasking og utbytting av vogner ved synlig kroppsvæske ble foretatt. Det viktigste tiltaket var likevel å kjøre banen like hyppig som normalt, selv med mindre passasjerer, slik at antallet reisende per vogn ble begrenset.

Det er viktig for Bybanen AS at transport skal være tilgjengelig for alle Bergens innbyggere og besøkende, og vi jobber for å tilfredsstille alle krav for universell utforming. I 2021 fulgte vi alle lovkrav, men er kjente med utfordringer for svaksynte i forbindelse med synliggjøring av avviksinformasjon på holdeplassene. Dette er noe vi skal jobbe videre med for å finne en god og effektiv løsning.

ANTALL PASSASJERER MILLIONER

Offisielle passasjertall for Bybanen siden oppstarten.

Forretningsutvikling

Bybanen AS arbeider kontinuerlig og sammen med våre samarbeidspartnere, med å videreutvikle og forbedre tjenestene vi leverer til Bergens befolkning. Organisasjonens forretningsutvikling fokuseres ikke hovedsakelig på utvikling av nye tjenester, men på å levere de tjenestene som allerede leveres på en enda bedre måte.

I videreutviklingen av våre tjenester må vi tenke på hele verdikjeden og derfor er godt samarbeid med våre leverandører og samarbeidspartnere essensielt, særlig for å klargjøre hvordan man skal håndtere grensesnittet mellom de ulike tjenestetilbudene. Det er viktig at de reisene opplever gode overganger mellom Bybanens forskjellige tjenester og også overgang til andre kollektivtilbud. For å oppnå denne helheten må vi sette passasjerer i fokus samtidig som vi ser hele verdikjeden under ett. Derfor er kunnskapsoverføring mellom de forskjellige Bybaneaktørene og stadig vurdering av fordeling av ansvarsområder nødvendig for at Bybanen skal forbli ryggraden i Bergens transporttilbud. Arbeidet med videre forretningsutvikling vil integreres i implementeringen av den nye strategien.

Veien videre

Vårt viktigste bidrag til Bergens befolkning er å sikre at Bybanen går stabilt og regelmessig (PRAKT). Fremover skal vi derfor fortsette å arbeide kontinuerlig med kvaliteten i leveransen til passasjerene ved å utføre vedlikeholdsoppgaver uten stopp i trafikken. Målet er å bedre effektiviteten og kvaliteten hvert år for å sikre at Bybanen er et lett transportvalg for alle passasjerer.

For å nå våre mål på dette området skal vi utarbeide en vedlikeholdsstrategi med tydelige handlinger nå og for årene fremover. Med vår uttalte målsetning om å være det beste banesystemet i Europa, utfordrer vi oss selv og sammenligner vår effektivitet og kvalitet med andre systemer i Europa. PRAKT er en viktig veileder for at vi skal nå våre mål og vi skal fortsette å levere godt på disse målsetningene, også med utvidet traseer, vogner og høyere passasjertall.

6. En sentral del av klima- og miljø-løsningen i Bergen

Bybanen er i seg selv et viktig klima- og miljøtiltak i Bergen. Bybanen bidrar til å oppnå en høyere kollektivandel som fører til færre biler på veiene. Bergen har i perioder opplevd utfordringer med luftkvalitet, og det har i tidligere år blitt innført datokjøring andre tiltak for å redusere biltrafikk på dager med særskilt dårlig luftkvalitet. Sammen med andre klima- og miljøtiltak, har Bybanen vært et effektivt bidrag til bedringen i luftkvalitet. Siden 2010 er eksempelvis nivået av nitrogendioksid mer enn halvert på målestasjonen på Danmarks plass i Bergen sentrum². I denne perioden har det også vært en betydelig vekst i elbiler relativt til fossilbiler på norske veier, men det er liten tvil om hvor viktig effektiv og miljøvennlig kollektivtransport er for byene når det kommer til å bidra til bærekraftsmål 13 om å stoppe klimaendringene.

Til tross for å være et klimatiltak, har det gjennom strategiprosessen har det blitt tydelig at det er flere områder hvor vi kan forbedre vårt klimaavtrykk, med økt fokus på vår påvirkning også på bærekraftsmålene industri, innovasjon og infrastruktur (mål 9) og ansvarlig forbruk og produksjon (mål 12). Våre målsetninger på klimafeltet fremover er derfor:

- Oppnå netto null utslipp innen 2030
- Optimaliserer drift og vedlikehold på infrastruktur, vognmateriale og øvrige eiendeler
- Økt grad av sirkularitet og livssykluslignende

Vårt klimaavtrykk

I 2021 hadde Bybanen AS et totalt klimagassutslipp på 742 tonn CO₂ ekvivalenter (tCO₂e). Kildene til utslipp inkluderer drivstoff til kjøretøy og maskineri, elektrisitet og fjernvarme, i tillegg til avfall og ansattes reisevirksomhet. Datagrunnlaget for 2021 vil bli brukt som nullpunktmåling for å utarbeide en handlingsplan for utslippsreduksjon mot vårt mål om netto null utslipp. Netto nullutslipp oppnås når det er balanse mellom klimagassutslippene og opptaket av klimagasser. Da må man fjerne minst like mye CO₂ fra atmosfæren som det slippes ut. For Bybanen AS innebærer dette å redusere klimagassutslippene til så nært null som mulig.

OPPSUMMERING AV BYBANEN AS SINE KLIMAGASSUTSLIPP ^{3 4}

	tCO ₂ e	Andel av total
Scope 1	39	5 %
Drivstoff	39	5 %
Scope 2	113	16 %
Elektrisitet kontorer, lokasjonsbasert	22	3 %
Elektrisitet holdeplasser, lokasjonsbasert	86	12 %
Fjernvarme	5	1 %
Scope 3	590	79 %
Elektrisitet Bybanen, lokasjonsbasert	437	59 %
Kjølegasser	114	15 %
Reiser	11	1 %
Avfall	28	4 %
Total	742 tCO₂e	100 %

² Informasjon hentet fra Vestland fylkeskommune

³ Bybanen AS rapporterer sine utslipp i henhold til Greenhouse Gas (GHG)-protokollen som deler utslipp inn i tre ulike kategorier, kalt Scope. I Scope 1 dekkes direkte utslipp tilknyttet eget forbruk. I Scope 2 rapporteres indirekte utslipp tilknyttet innkjøpt energi, som elektrisitet og fjernvarme. I Scope 3 inkluderes øvrige indirekte utslipp fra oppstrøm- og nedstrømsaktiviteter. Dette er utslipp som kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men fra kilder som ikke direkte eies eller kontrolleres av Bybanen AS.

⁴ Klimaregnskapet bruker utslippsfaktor «nordisk miks» fra CEMAsys for kalkulerende av utslipp fra strøm. For fjernvarme brukes utslippsfaktor fra Leverandør Eviny (tidligere BKK). Resterende faktorer er hentet fra DEFRA.

Flere leverandører bidrar til å drifte bybanen. Dette gjenspeiler vårt klimaregnskap, hvor flere av våre utslippskilder er tilknyttet aktiviteter som utføres av våre leverandører og derfor faller innenfor vårt Scope 3.

En vesentlig del av vårt klimaregnskap er kjølegasser som brukes i klimaanlegget i Bybanens vogner. Stadler Services står for vedlikeholdet av vognene og er ansvarlige for etterfylling av kjølegassene. Utslippt rapportert estimeres basert på innkjøpt mengde kjølegasser for 2021.

Beregningene av utslipp fra flyreiser og hotellovernattinger er ufullstendige i 2021 da ikke alle reiser har blitt bestilt gjennom vårt reisebyrå. Konsekvensen av dette er at vi har manglende data for hotellovernattinger og flyvninger. Som et tiltak for å sikre bedre kvalitet på dataene framover, vil Bybanen AS styrke sin reisepolicy med krav om at bestillinger av reiser skjer via vårt reisebyrå. Med et bedre datagrunnlag vil vi kunne sette tiltak til utslippsreduksjon i tråd med vår netto null målsetning.

Vår største utslippskilde, som står for 59 % av vårt totale utslipp, er strøm brukt til å kjøre banen. Dette utslippet er registrert i vårt Scope 3, da vår leverandør Keolis faktureres direkte for energiforbruket. For dette utslippet foreligger det opprinnelsesgarantier som dokumenterer at strømleverandøren på årsbasis produserer lik mengde fornybar energi som benyttes av Bybanen. På bakgrunn av dette og etter retningslinjer fra GHG-protokollen, rapporterer Bybanen både lokasjonsbasert, som er det faktiske utslippet tilknyttet vårt elektrisitetsforbruk, og markedsbasert som tar hensyn til markeds-mekanismene i energimarkedet. Ved bruk av markedsbasert metode, brukes en residualmiks som omgjøringsfaktor for den resterende elektrisiteten som ikke dekkes av en opprinnelsesgaranti. I Bybanen AS sitt tilfelle gjelder dette for strømmen ved holdeplassene. Residualmiks-faktoren er høyere på

bakgrunn av at sammensetningen av strøm som ikke dokumenteres med opprinnelsesgarantier ansees som besående av en høy andel europeisk restmiks som i større grad består av fossil varmekraft.

MARKEDSBASERT RAPPORTERING PÅ ELEKTRISITET

Metode	kWh	Utslipps-faktor	Utslipp tCO ₂ e
Scope 2 elektrisitet med opprinnelsesgarantier	694 085	0	0
Scope 2 elektrisitet uten opprinnelsesgarantier	2 766 823	0,248	686,2
Scope 3 elektrisitet med opprinnelsesgarantier	14 083 345	0	0
Andre utslipp			197,8
Total			884,0

Energiforbruk

Bybanen AS sitt totale energiforbruk var i 2021, 18 059 MWh. Største del av energiforbruket er strøm til drift av banen. I tillegg består forbruket av strøm og fjernvarme som brukes i våre anlegg og kontorlokaler, samt drivstoff til kjøretøy og maskineri.

Kilde	MWh
Strøm	
Kjørestrøm	14 083
Holdeplasser	2 767
Kontorer og anlegg	694
Fjernvarme	360
Fossile brennstoff	155
Total	18 059

I 2022 skal Bybanen AS vurdere ulike alternativ for å redusere energiforbruket for driften sammen med våre samarbeidspartnere. Utfordringer tilknyttet elektrisitet, både med tanke på kostnad og tilgang, har vært en viktig debatt i både i Norge og internasjonalt i 2021. Det har naturligvis også stor betydning for Bybanen. For å kunne tilby et klimavennlig transporttilbud, er Bybanen AS avhengig av tilgang til fornybar strøm. Gjennom innkjøp av opprinnelsesgarantier ønsker vi å

støtte videreutviklingen av grønn energi, men vi vil også jobbe aktivt for å etablere tiltak i driften av banen som bidrar til at vi reduserer energibruken og kommer nærmere om å nå målet om netto-null utslipp.

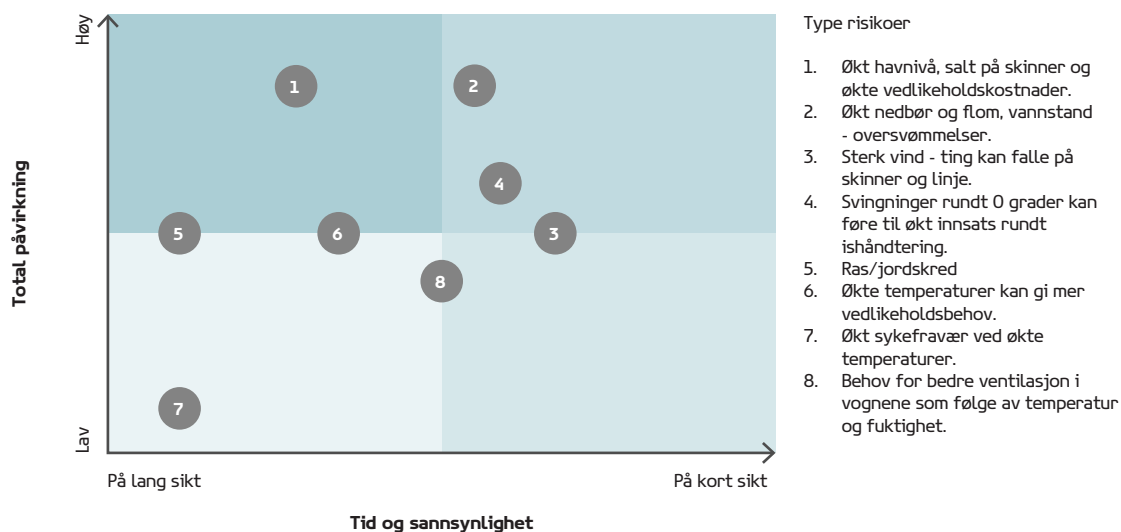
Klimarisiko

De siste rapportene fra FNs klimapanel viser at klimaendringene kommer raskere og med større effekt enn vi tidligere har antatt. Endringene vil berøre alle, ikke minst oss som jobber med samferdsel. Reisevaner, vedlikeholds- og driftsbehov, samt arbeidsforhold vil bli påvirket. Risikoen som medfølger både i form av fysisk- og overgangsrisiko, er noe Bybanen AS tar i betraktning i sin styring på lik måte som annen finansiell risiko.

Fysisk risiko

For Bybanen AS fremstår den største risikoen som mer vann, enten det gjelder økt nedbør, flom eller havvannsstigning. Dette sammenfaller med hva det er størst sannsynlighet for at skal inntreffe av endringer i Bergen ifølge klimaprofilen fra Norsk Klimaservicesenter.

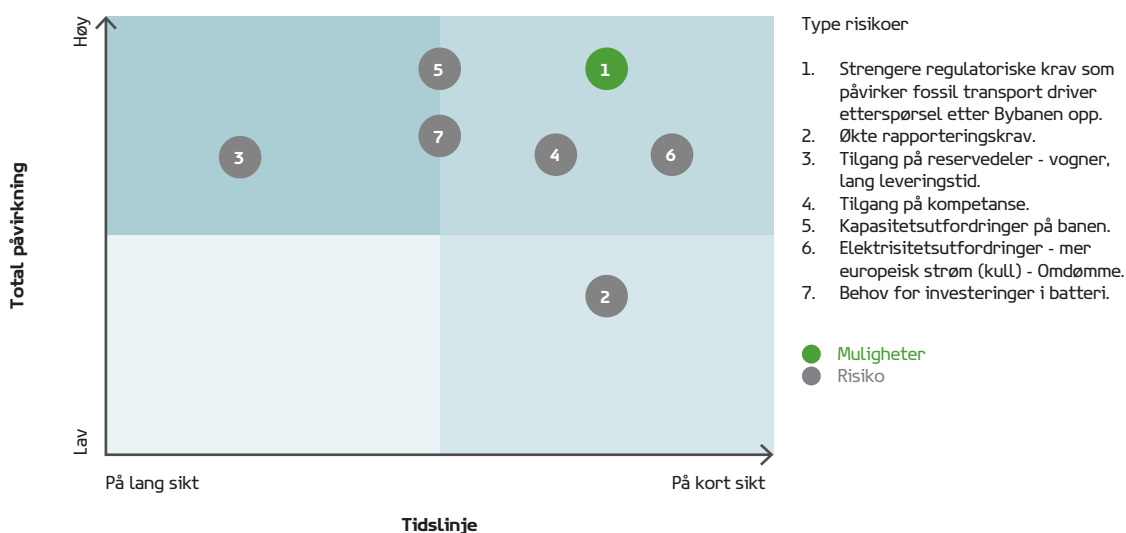
Økt vind, i tillegg til endringer og svingninger i temperaturer kan også være med å påvirke Bybanen AS. Risikoene for skred påvirker ikke Bybanen i dagens trasé. Bybanen AS må uansett gjøre nye vurderinger av risikobildet når det bygges nye linjer i banenettet. Vår analyse av fysisk risiko, inkludert påvirkning og sannsynlighet er illustrert i modellen under.

Overgangsrisiko

Formålet med Bybanen er å være en bærekraftig mobilitetsløsning, og selskapet er i så måte et tiltak i det grønne skiftet. Risiko knyttet til overgangen til lavutslippssamfunnet er derfor vurdert som

mer begrenset. Gjennom arbeidet ble det likevel identifisert risikoområder, men også muligheter med endringer i regelverk, marked og teknologiutvikling.

Ytre miljø

Det er flere miljøaspekter tilknyttet drift av Bybanen. Til tross for at utbyggingsansvaret for traséene ligger hos Bybanen Utbygging, jobber Bybanen AS for å minimere sin påvirkning på miljøet i drifts- og vedlikeholdsarbeidet.

I alle anbud og kontrakter stilles miljørelevante kvalifikasjonskrav. Dette inkluderer kvalitetsrutiner for å minimere miljøbelastning under gjennomføring av aktiviteter på vegne av Bybanen AS, miljøledelsestiltak, leverandørens miljøkompetanse og garanti for at en andel av maskinparken er miljøvennlig.

Grøntområder utvikles av Bybanen Utbygging rundt alle trasene. Bergen kommune står for vedlikehold

av parkområdet, mens Bybanen AS vedlikeholder gresspartiene hvor der er skinner.

I vedlikeholdsarbeidet brukes kjemikaler som påvirker miljøet. For å sikre kvalitet og sikkerhet brukes det for eksempel kjemikaler i forbindelse med avisning av skinner og for reduksjon av støy. Det er identifisert et behov internt i organisasjonen å skape en oversikt over hvilke kjemikaler, - og til hvilket formål, som brukes i de ulike delene av drift- og vedlikeholdsarbeidet. Kjemikaliebruk planlegges å tas inn i risikovurderinger ovenfor miljøet. Dette kartleggingsarbeidet vil danne grunnlaget for å vurdere risiko og finne miljøvennlige alternativer til dagens kjemikaliebruk.

Avfallshåndtering

Bybanen AS sitt avfall består av det som genereres ved eget anlegg i tillegg til alle av Bybanens holdeplasser. Vestland fylkeskommune drift organiserer avfallssorteringen på Bybanedepotet Kokstad. Bybanen AS har avtale med BIR Bedrift som håndterer avfall på vegne av alle enheter ved bybanedepotet på Kokstad, som også inkluderer Keolis og Stadler Services. Sorteringsgraden ved depotet for Bybanen AS var 62 % i 2021. Avfallet ved holdeplassene behandles kun som restavfall.

STØRSTE AVFALLSPOSTER

Restavfall holdeplass	37,4 tonn
Restavfall Bybanedepotet	18,0 tonn
Glass og metall	16,4 tonn
Treverk	4,7 tonn
Papir	2,9 tonn
EE-avfall	2,7 tonn
Farlig avfall	1,6 tonn
Annet < 1 tonn per kategori	1,6 tonn

Støy

Bybanen AS utfører arbeid på skinner og infrastruktur både i forbindelse med ordinær drift, og ved mer omfattende vedlikeholdsarbeid. Arbeidet medfører til tider noe støy som påvirker miljøet rundt.

Alt av Bybanen AS sitt arbeid som medfører støy skal utføres i tråd med gjeldende regelverk. Vedlikeholdsarbeidene skal innrettes slik at støysjenansen for omgivelsene blir så liten som forholdene tillater, og må ikke overstige grensen for helseskadelig støy. Det skal normalt ikke utføres støyende arbeider på søndager eller andre helligdager, men det hender at helt driftsnødvendige vedlikeholdstiltak må gjennomføres.

For å redusere støy er det innført flere tiltak. Noen av disse inkluderer:

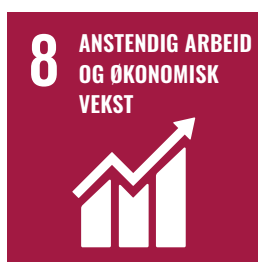
- Ingen unødig tomgangskjøring.

- Ingen unødig kjøring med kjøretøy som ikke er direkte involvert i produksjon.
- Ingen asfalt eller betongsaging utføres langs spor. Sporadisk kan det forekomme, men svært begrenset.
- Valg av gravemaskiner med lav motorstøy.
- Maskinoperatør har fokus på støy og gjennomføre grave operasjonen med så lavt støynivå som mulig.
- Lastebil med transportkasse plasseres så langt borte fra berørte beboere som praktisk mulig, slik at hjullaster som transportere asfalmasser tømmer dette opp i kassen der.
- Ingen maskiner benytter gult varsellys for å unngå at naboer får lysblink inn på soverom.
- Arbeidet forflytter seg på arbeidsområdet, slik at det ikke er like mye støy i hele perioden.
- Alt som kan gjøres på dagtid er flyttet fra natt.

Veien videre

I vår oppdaterte forretningsstrategi har vi etablert en målsetning om å være netto null i egen drift innen 2030. Dette betyr at Bybanen AS sine Scope 1, 2 og 3 utslipp skal reduseres med 90%. I 2022 skal vi utarbeide en plan for årlig utslippsreduksjon for å nå dette målet. For oss vil det innebære blant annet energieffektivisering, overgang til nullutslippskjøretøy i forbindelse med drift og vedlikehold, samt optimalisere drift og levetid på infrastruktur, vognmaterialer og øvrige eiendeler. I tillegg har vi ambisjoner om å øke grad av sirkularitet gjennom en helhetlig livssykluslignende i verdikjeden. Parallelt med at denne rapporten ferdigstilles, arbeides det også med å fastsette konkrete tiltak og delmål for å oppnå dette i strategiperioden.

7. En attraktiv og trygg arbeidsplass

2021 har vært både et spennende og utfordrende år for Bybanen AS. Som en bedrift i vekst med stadig nye ansvarsområder, arbeider vi aktivt med å sikre gode interne strukturer og nok kapasitet til å utføre oppgavene på en god og trygg måte. Det er våre ansatte som hver dag driver Bybanen fremover og vi er opptatte av å være en attraktiv og trygg arbeidsplass.

Som del av den oppdaterte strategien har vi definert følgende ambisjoner som vil være førende for organisasjonen fremover:

- Fortsett å bygge en samlende og profesjonell kultur
- Være en attraktiv arbeidsplass for eksisterende og nye medarbeidere
- Ta ansvar for arbeidsforhold i egen organisasjon og verdikjeden vår

Disse ambisjonene er særlig forankret i bærekraftsmålene anstendig arbeid og økonomisk vekst (mål 8) og mindre ulikhet (mål 10), der Bybanen AS skal bidra til økonomisk vekst og jobbskaping basert på anstendig arbeid og trygge arbeidsforhold, og sikre likestilling og inkludering i egen virksomhet og verdikjede.

Folkene som beveger Bybanen

Ved utgangen av 2021 var 38 personer ansatt i Bybanen AS; en økning på tre personer fra året før. Av disse er 16 % kvinner og 84 % menn. Blant ledelsen er 33 % kvinner og 67 % menn. Alle

ansatte i Bybanen AS er ansatt i fulltidsstillinger, med unntak av en midlertidig prosjektansatt. Vi har også noen midlertidige ansatte i deltidsstillinger i samarbeid med NAV om arbeidstrening i regi av en underleverandør for NAV.

Ni personer ble ansatt i ulike deler av organisasjoner i løpet av året. I samme tidsrom forlot seks personer Bybanen AS av ulike grunner. Bybanen AS er liten organisasjon og et fåtall personer som bytter jobb forårsaker en høy turnover rate. Da Bybanen AS ble opprettet i 2010, besto staben av fire personer. Utvidelsen av traséer med flere drifts- og ansvarsområde, og tilhørende økning av antall ansatte har krevd strukturelle endringer i organisasjonen. Vi er ydmyke for at disse endringene kan være krevende og at organisasjonen må være lydhør for de ansattes behov. For å sikre en best mulig prosess jobber vi også tett med bedriftshelsetjenesten. I 2020, ble det ansatt en HR-leder som nå jobber strategisk med organisasjonsstrukturen og kulturbygging. Arbeidet med å bygge en samlende og profesjonell kultur er en viktig del av den nyetablerte strategien som vil bidra til å beholde de kompetente medarbeiderne i Bybanen AS og tiltrekke oss enda flere kloke hoder.

Likestilling og mangfold

Bybanen AS har nulltoleranse for diskriminering og jobber for å opprettholde et inkluderende arbeidsmiljø. For nye ansettelser har vi klar policy nedfelt der kvalifikasjonsprinsippet, at den som er best kvalifisert, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn eller funksjonsnedsettelse, skal få jobben. Dette er for å sikre at søkere blir behandlet likt og basert på kvalifikasjoner og ikke annen bakgrunn. Kun krav om gode norskferdigheter foreligger, som er nødvendig for å sikre effektiv drift.

Kjønn	Antall	Prosentandel
Kvinner	6	16 %
Menn	32	84 %

Alder	Antall	Prosentandel
<30	2	5 %
30-50	19	50 %
50>	17	45 %

Oversikten over ansatte i Bybanen AS viser at det er langt flere menn enn kvinner ansatt i virksomheten. Det er utfordrende å rekruttere riktig type teknisk kompetanse og hovedvekt av søkere til Bybanen AS i dag er menn. Vi ønsker å øke andelen kvinner blant våre ansatte og oppfordrer kvinner til å søke på ledige stillinger. Som et sentralt punkt for oppfølging av den nye strategien vil vi gjennomføre en risikovurdering for diskriminering og mulige likestillingsutfordringene i organisasjonen.

Lønnsfordeling

Tabellen under viser oversikt over gjennomsnittslønn årslønn i Bybanen AS fordelt på menn og kvinner. Kartlegging av lønnsforskjeller mellom menn og kvinner er basert på beregninger av kvinners andel av menns gjennomsnittslønn. Grunnlaget for lønnsberegninger er ansattes faste avtalte lønn. Øvrige ansatte skilles mellom administrasjon og drift for å sikre et riktig sammenligningsgrunnlag da lønnsmodell for ansatte innen drift er noe annerledes enn i administrasjonen. I driftsavdelingen er det etablert en lønnsstige hvor lønn variere basert på års erfaring og ansiennitet. Ansatte i drift har også høyere grad av andre godtgjørelser i forbindelse med vaktordninger, kvelds- og nattevakter. I 2021, var det ingen kvinner i driftsavdelingen utover personer som også utgjør del av ledelsen. Det er derfor ikke inkludert en lønnsfordeling per kjønn for drift.

GJENNOMSNIITTLIG ÅRSLØNN BYBANEN AS 2021

	Kvinner andel av menns lønn	Kvinner	Menn
Ledelse	114 %	1 283 630	1 130 317
Administrasjon	111 %	842 042	758 401
Drift	–	–	563 235

Blant ledelse og i administrasjonen, tjener kvinner i gjennomsnitt mer enn menn. Bybanen AS vil i 2022 gjennomføre en utvidet lønnskartlegging for å få mer innsikt i disse lønnsforskjellene. Bybanen AS har også på plass gode ordninger for foreldrepermisjon for alle kjønn for å sikre likestilling på arbeidsplassen. I 2021 tok tre menn ut foreldrepermisjon, hvor gjennomsnittet var 10 uker permisjon.

Sikkerhet og trivsel

De ansattes sikkerhet er vår viktigste prioritet, og vi arbeider aktivt for å forebygge mot skader og sykdom i organisasjonen. Sikkerhetsrutiner er etablert og det gjennomføres jevnlig risikovurderinger for ivaretagelse av sikkerheten for ansatte som jobber innen drift og vedlikehold. Nye ansatte får god opplæring og er kjent med hvordan man skal forebygge potensielle risikoer knyttet til arbeidet. I vedlikeholdsarbeidet er det særlig lagt vekt på tydelig kommunikasjon, vurdering av værforhold for å sikre trygg håndtering av maskineri og rutiner for bruk av verneutstyr.

Organisasjonen har to verneombud, en for driftsavdelingen og en for administrasjonen, som jevnlig følger opp sikkerhetsprosedyrene og melder fra om det skulle oppstå avvik eller ulykker. I 2021 forkom det to jobbrelevante skader. Skadene medførte ikke fravær.

Bybanen AS har som mål å forebygge sykdom i organisasjonen. Samlet sykefravær var 3,8% i 2021, fordelt jevnt på kort- og langtidsfravær. Under Covid-19 pandemien opprettholdt vi gode rutiner og klarte å forebygge store smitteutbrudd på arbeidsplassen. Bybanen AS har avtale med bedriftshelsetjenesten til Vy om helsekontroller og annen oppfølging.

Vi mener at det er viktig ikke bare å forebygge skader og sykdom, men å jobbe aktivt for å skape en levende og inspirerende arbeidsplass. I løpet av året har vi gjennomført forskjellige sosiale initiativer

og arrangementer da det var tillatt i henhold til Covid-19 restriksjonene. Samtlige medarbeidere har gitt tilbakemelding på at de vil anbefale Bybanen AS som arbeidsplass og vi motiveres alle av vårt felles mål om at Bybanen skal gå og transportere Bergens befolkning på best mulig måte.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) i organisasjonen gjennomfører i gjennomsnitt fire møter per år. Utvalget består av tre representanter fra ledelsen, to verneombud og en tillitsvalgt som representerer medarbeiderne. Møtene har oftest fast agenda, men tar også opp relevante saker hvis det har forkommet hendelser eller forespørslar. I 2021 arbeidet AMU med tiltak basert på resultater fra intern medarbeiderundersøkelse som ble gjennomført i en avdeling. Temaene som nå står i fokus gjennom et eget kulturprosjekt er rolleklarhet, samarbeid og kommunikasjon. Tiltakene ble iverksatt i samarbeid med bedriftshelsetjenesten som gjennomførte undersøkelsen.

Opplæring og utvikling

Vi er opptatt av å tilby faglig utvikling for våre ansatte. I tillegg til intern opplæring på arbeidsplassen legger vi til rette for eksterne kurs og videreutdanning, samt hospitering og besøk hos relevante virksomheter. Det ble gjennomført 1413 timer internopplæring for våre ansatte, tilsvarende 2,1% av de ansattes gjennomsnittlige arbeidsmengde⁵ i 2021. Alle nye medarbeidere gjennomgår også kursing og opplæring i rutiner, spesielt ansatte som jobber innenfor drift. Den aktuelle avdelingen tar ansvar for faglig innføring.

Flere av stillingene innenfor drift krever en unik kombinasjon av både system- og jernbane-kompetanse og det har vært utfordrende å rekruttere personer til disse rollene. Det er stadig viktigere at vi tilrettelegger for faglig utvikling og kompetanseheving av egne ansatte, i tillegg til

å ta inn personer i utdanningsløp. Bybanen AS har blitt godkjent som lærlingbedrift og vi ser frem til å ønske våre første lærlinger velkommen høsten 2022. Lærlingprogrammet vil være en viktig del av arbeidet med å sikre at vi utvikler riktig teknisk kompetanse for å drifte Bybanen i fremtiden.

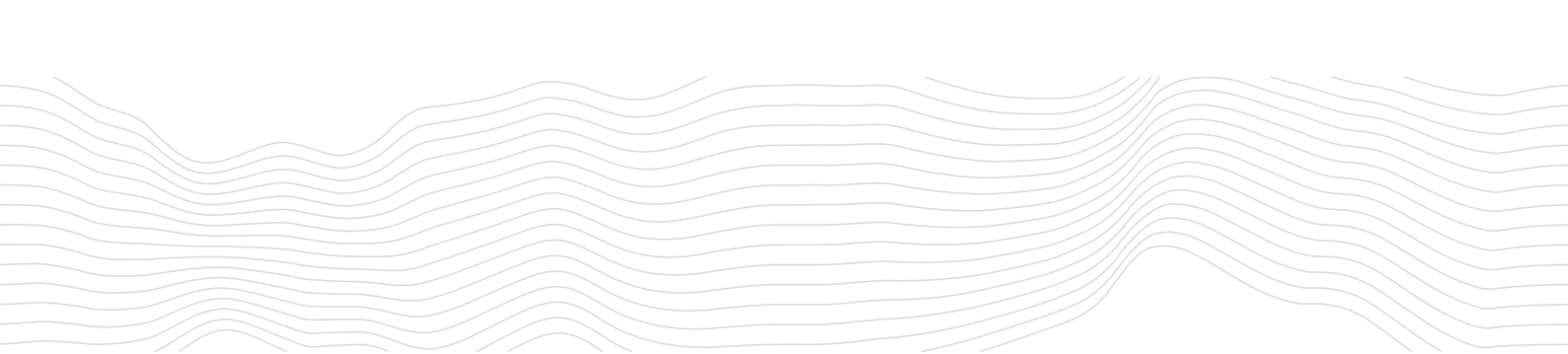
Fagorganisering

Bybanen AS oppfordrer sine ansatte til å være fagorganiserte og i enkelte tilfeller støtter vi medlemskap i faglige foreninger etter særskilte behov, basert på en individuell vurdering i avdelingen. Fagforeninger er et viktig virkemiddel for å sikre åpen og konstruktiv kommunikasjon og mellom de ansatte og ledelse. I 2021 hadde vi to fagforeninger med egne representanter i bedriften; Fagforbundet og NITO. I tillegg er det en fagforening i Vestland fylkeskommune som forhandler på vegne av en representant hos oss i sentrale forhandlinger. Bybanen AS har regelmessige møter med de aktuelle fagforeningene, og drøfter saker ved behov. Medlemskap i faglige foreninger er også viktig for at de ansatte skal holde seg faglig oppdatert samt bygge opp et nettverk av personlige kontakter. Bybanen AS er medlem av KS-bedrift og dermed underlagt Hovedtariffavtalen.

Overtid

Bybanen AS sine arbeidsoppgaver knyttet til drift av banen og avvikshåndtering krever noe overtidarbeid for ansatte i driftsavdelingen i organisasjonen, for eksempel ved avvik nattestid. Vi har gjennomført en forvarlighetsanalyse knyttet til arbeid på natt i utformingen av den nye arbeidstidsordningen. Analysen har kartlagt risiko knyttet til arbeid på nattestid, inkludert søvnproblemer og økt sikkerhetsrisiko grunnet lavere konsentrasjon. Basert på analysen har vi utarbeidet tiltak for å minimere risiko og legge til rette for å minimere behovet for nattarbeid. Likevel skal ansatte i driftsavdelinger være forberedt på at overtidarbeid kan forekomme, og vi har etablert ordninger for kompensasjon for pålagt arbeid utover den ordinære arbeidstid. Overtid kan tas ut

⁵ Tall er hentet fra timeregistreringssystemet, der det kan være underregistrering på antall timer

som utbetaling eller som fleksitid etter gjeldende avtaleverk jf. hovedtariffavtalen. Bybanen AS jobber også med å øke antall ansatte ettersom omfanget av våre operasjoner øker, for å sikre at de ansatte ikke blir pålagt for stor arbeidsbelastning.

Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i verdikjeden

Bybanen AS ønsker å være en positiv samfunnsaktør både i lokalsamfunnet i Bergen og utover Norges grenser. Derfor er det særlig viktig å sikre anstendige arbeidsforhold og etterlevelse av menneskerettighetene blant våre leverandører (se kapittel 4). Arbeid med oppfølging av leverandørkjeden vil videreutvikles i 2022 for å sikre bedriftens etterlevelse av åpenhetsloven, som trår i kraft 1. juli 2022. Bybanen AS jobber med å etablere en prosess og metode for styrket oppfølging av leverandører gjennom aktsomhetsvurderinger. Organisasjonen har allerede gode prosedyrer for kontraktskrav, men må løse utfordringer knyttet til kapasitet for å gjennomføre risikovurderinger og revisjoner av leverandører.

Veien videre

Som en organisasjon i stadig vekst og utvikling jobber vi med å legge til rette for gode arbeidsforhold for vår ansatte. Omleggingsprosesser kan være utfordrende, men vi søker tette samarbeid med alle nivå av bedriften for å sikre optimal sikkerhet, arbeidsforhold og effektiv drift av Bybanen. I 2022 vil vi fokusere på temaene som de ansatte løftet i fjorårets medarbeiderundersøkelse: rolleklarhet, samarbeid og kommunikasjon. Dette vil være særlig viktig når organisasjonen går å inn i en krevende periode i andre halvdel av året der ansvaret for drift og betjening av den nylig utbygde traséen mellom Bergen Sentrum-Fyllingsdalen (Byggetrinn 4), blir overlevert fra Bybanen Utbygging. Med det økende arbeidet som organisasjonen får ansvar for er planen er å øke antall ansatte allerede i løpet av første halvdel av 2022. Det blir spesielt viktig å sikre en god innføring og klare arbeidsoppgaver for nyansatte, også med tanke på det pågående arbeidet med å bygge sunn og inspirerende organisasjonskultur. Videre vil arbeidet med implementering av ny strategi intensiveres i perioden, der vi særlig vil vi legge ressurser i arbeid med risikovurdering og oppfølging av leverandørkjede for å sikre forsvarlige arbeidsforhold blant våre leverandører.

8. Appendiks

8.1 Data oppsummert

Indikator	Enhet	Resultat 2021
Klima- og miljø		
Totale utslipp lokasjonsbasert	tCO2e	742
Totale utslipp markedsbasert	tCO2e	884
Utslipp Scope 1	tCO2e	39
Utslipp Scope 2 lokasjonsbasert	tCO2e	113
Utslipp Scope 2 markedsbasert	tCO2e	692
Utslipp Scope 3 lokasjonsbasert	tCO2e	590
Utslipp Scope 3 markedsbasert	tCO2e	153
Energiforbruk	MWh	18 059
Avfall generert	Tonn	85
Sorteringsgrad ved depotet	Prosent	62 %

Indikator	Enhet	Resultat 2021
Ansatte		
Totalt antall ansatte	Antall	38
Andel kvinner	Prosent	16 %
Andel kvinner i ledelsen	Prosent	33%
Nyansatte	Antall	9
Turnover rate	Prosent	16,4 %
Andel <30 år	Prosent	5 %
Andel 30-50 år	Prosent	50 %
Andel >50 år	Prosent	45 %
Skader u/fravær	Antall	2
Skader m/fravær	Antall	0
Sykefravær	Prosent	3,8 %
Timer opplæring gjennomført	Antall	1 413

8.2 FNs bærekraftsmål – bidrag og påvirkning på delmål

Bærekraftsmål	Bybanens påvirkning
 8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST	
8.4 Til og med 2030 gradvis å bedre utnyttelsen av globale ressurser innenfor forbruk og produksjon, og arbeide for å oppheve koblingen mellom økonomisk vekst og miljødeleggelser, i samsvar med det tiårige handlingsprogrammet for bærekraftig forbruk og produksjon, der de utviklede landene går foran	Bybanen reduserer forbruk av nasjonale og globale ressurser per innbygger i Bergen gjennom kostnadseffektiv og lønnsom drift av kollektivtilbud.
8.5 Innen 2030 oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, inkludert ungdom og personer med nedsatt funksjonsevne, og oppnå lik lønn for likt arbeid.	Bybanen skaper arbeidsplasser i Bergen. For å trekke de beste hodene til Bybanen AS, tilbyr vi konkurransedyktig betingelser og lønn. Lik lønn for likt arbeid i organisasjonen bidrar også til anstendig arbeid for alle kjønn (se SDG 10.2.c). Bybanen er fra 2022 godkjent lærlingbedrift og skal bidra til at yngre generasjonen får arbeidserfaring.
8.8 Beskytte arbeiderrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere, inkludert arbeidsinnvandrere og særlig kvinnelige innvandrere, og arbeidstakere i et usikkert arbeidsforhold.	Bybanen AS er en god arbeidsgiver som setter de ansattes helse og sikkerhet først. Vi jobber kontinuerlig for en imøtekommen og inkluderende arbeidskultur for å være en trygg og attraktiv arbeidsplass for eksisterende og nye medarbeidere. Trepartsmodellen vi har i Norge sørger for god dialog og tett oppfølging av ansattes krav, forventninger og rettigheter.
 4 GOD UTDANNING	
9.1 Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, inkludert regional og grensekryssende infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle.	Bybanen AS spiller en sentral rolle i utviklingen av Bergen sin infrastruktur med klimavennlig og effektiv transport for byens innbyggere. Videre er det viktig å sikre effektiv drift så prisen for kundene holdes lav slik at bybanen forblir et tilgjengelig tilbud for alle.
9.4 Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med mer effektiv bruk av ressurser og mer utstrakt bruk av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet.	Bybanen AS bidrar til forbedret infrastruktur i Bergen. Banen skal ha en tilgjengelig infrastruktur uten vedlikeholdsetterslep for å bidra til mer effektiv bruk av ressurser i transport av byens befolkning.
 10 MINDRE ULIKHET	
10.2c Innen 2030 sikre myndiggjøring og fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status.	Internt jobber vi mot diskriminering og for å bidra til et åpent og inkluderende Bergen. På verdensbasis tar flere kvinner enn menn kollektivtrafikk, og god og effektiv kollektiv trafikk er viktig for kvinners deltagelse i arbeidslivet.

Bærekraftsmål

11.2 Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, tilgjengelige og bærekraftige transport-systemer til en overkommelig pris og bedre sikkerheten på veiene, særlig ved å legge til rette for kollektivtransport og med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne og eldre.

11.3 Innen 2030 styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering og muligheten for en deltakende, integrert og bærekraftig samfunnsplanlegging og forvaltning i alle land.

11.6 Innen 2030 redusere byenes og lokal-samfunnenes negative påvirkning på miljøet (målt per innbygger), med særlig vekt på luftkvalitet og avfallshåndtering i offentlig eller privat regi.

12.2 Innen 2030 oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser.

12.4 Innen 2020 oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av kjemikalier og alle former for avfall gjennom hele livssyklusen, i samsvar med internasjonalt vedtatte rammeverk, og betydelig redusere utslipp av kjemikalier og avfall til luft, vann og jord for mest mulig å begrense skadevirkningene for folkehelsen og for miljøet.

12.5 Innen 2030 redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk.

12.6 Stimulere selskaper, særlig store og flernasjonale selskaper, til å ta i bruk bærekraftige metoder og integrere informasjon om egen bærekraft i sine rapporteringsrutiner.

12.7 Fremme bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser, i samsvar med de enkelte landenes politikk og prioriteringer.

Bybanens påvirkning

Bybanen skal være trygg og inkluderende for alle. Vi skal sikre et godt transporttilbud, samtidig som at bybanen AS sammen med oppdragsgiver jobber for å holde prisene på et nivå som er overkommelig for befolkningen. Bybanen tilrettelegges for at grupper med nedsatt funksjonsevne kan utnytte Bybanen som kollektivtilbud.

Bybanen er et viktig virkemiddel i Bergens samfunnsplanlegging for en bærekraftig by og lokalsamfunn. Bybanen knytter områder og demografier sammen og er et tilbud som er tilgjengelig for alle.

Bybanen bidrar til at innbyggerne i Bergens samlet utslipp fra transport reduseres ved å redusere antall som kjører egen bil. Mer effektiv kollektivtransport minsker byens påvirkning på miljø og klima. Bybanen AS skal også jobbe for å redusere sitt klimaavtrykk gjennom utslippsreduksjon.

Bybanen AS skal stille strengere krav til materialers miljøavtrykk og forsvarlig avfallshåndtering. En livssyklusstilnærming til hele vår verdikjede vil påvirke hvordan Bybanen AS drifter og vedlikeholder bybanen.

Bybanen AS bruker kjemikalier i drift- og vedlikeholds-arbeidet. Her har vi en negativ påvirkning og skal jobbe for å sikre en bærekraftig tilnærming til bruk av kjemikalier. Bybanen AS tar ansvar for forsvarlig håndtering av kjemikalier og annet skadelig avfall nødvendig i våre operasjoner.

Bybanen AS generer avfall gjennom sitt arbeid i tillegg til å være ansvarlig for avfall ved holdeplasser. Ved våre kontorer og anlegg kildesorterer vi, men skal i større grad jobbe strategisk med reduksjon av avfallsmengde og resirkulering gjennom økt grad av sirkularitet og livssyklusstilnærming i alle ledd av organisasjonen.

Vi skal etablere gode rutiner for datainnhenting for å sikre transparent rapportering på bærekraft. Bybanen AS sitt fokus på fullstendig klimarapportering påvirker også våre leverandørers arbeid og krav til rapportering.

Alle innkjøp i Bybanen AS gjennomføres i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser, samt etiske retningslinjer som er basert på det som er etablert av Vestland fylkeskommune. Ved innkjøp skal Bybanen AS vurderes i hvilken grad det enkelte innkjøp utgjør en miljøbelastning og hvordan hensyn til miljø og klima skal ivaretas.

Bærekraftsmål

13.1 Styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer i alle land.

13.2 Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå.

17.17 Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og det private og i det sivile samfunn som bygger på partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier.

12.7 Fremme bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser, i samsvar med de enkelte landenes politikk og prioriteringer.

Bybanens påvirkning

Bybanen skall kartlegge og tilpasse seg definerte klimarisiko knyttet til drift av banen. Risikovurderinger for klima og miljø tas inn i virksomhetsstyringen på lik linje som finansiell rapportering og vil bidra til at bybanesystemet styrkes til å stå imot og tilpasses seg klimaendringer.

Bybanen er et politisk tiltak for å redusere klimagassutslipp i Bergen. Bybanen AS anerkjenner likevel sitt eget klimaavtrykk og etablerer for 2021 en nullpunktmåling for våre utslipp som skal brukes til å sette reduksjonsmål. På planen for 2022 skal det blant annet utarbeides tiltak for energibesparelser.

Bybanen AS samarbeider med interessenter, og viktige samfunnsaktører for å videreutvikle bybanen som bærekraftig transportmiddel. Bybanens forretningsutvikling skal sikre helhetlig verdikjedetilnærming og virksomhetsstyring. For å få dette til må vi sikre gode samarbeid med offentlige og private partnere og leverandører.

Alle innkjøp i Bybanen AS gjennomføres i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser, samt etiske retningslinjer som er basert på det som er etablert av Vestland fylkeskommune. Ved innkjøp skal Bybanen AS vurderes i hvilken grad det enkelte innkjøp utgjør en miljøbelastning og hvordan hensyn til miljø og klima skal ivaretas.

8.3 WEF indeks⁶

	Theme	Metric	WEF Criteria	Reference
WEF Metric: Governance	Governing Purpose	Setting purpose	The company's stated purpose, as the expression of the means by which a business proposes solutions to economic, environmental and social issues. Corporate purpose should create value for all stakeholders, including shareholders.	Vårt formål: side 9
	Quality of Governing Body	Board composition	Composition of the highest governance body and its committees by: competencies relating to economic, environmental and social topics; executive or non-executive; independence; tenure on the governance body; number of each individual's other significant positions and commitments, and the nature of the commitments; gender; membership of under-represented social groups; stakeholder representation.	Styret i Bybanen: side 15 Detaljert informasjon om styret tilgjengelig i Bybanen AS sin årsrapport
	Stakeholder Engagement	Impact of material issues on stakeholders	A list of the topics that are material to key stakeholders and the company, how the topics were identified and how the stakeholders were engaged.	Vesentlighetsvurdering: side 10-11
	Ethical Behaviour	Anti-corruption	1. Total percentage of governance body members, employees and business partners who have received training on the organization's anti-corruption policies and procedures, broken down by region; 2. (a) Total number and nature of incidents of corruption confirmed during the current year, but related to previous years; (b) Total number and nature of incidents of corruption confirmed during the current year, related to this year; 3. Discussion of initiatives and stakeholder engagement to improve the broader operating environment and culture, in order to combat corruption.	Styringsprinsipper: side 16-17
		Protected ethics advice and reporting mechanism	A description of internal and external mechanisms for: 1. Seeking advice about ethical and lawful behaviour and organizational integrity; 2. Reporting concerns about unethical or unlawful behaviour and lack of organizational integrity.	Styringsprinsipper: side 16-17
	Risk and Opportunity Oversight	Integrating risk and opportunity into business processes	Company risk factor and opportunity disclosures that clearly identify the principal material risks and opportunities facing the company specifically (as opposed to generic sector risks), the company appetite in respect of these risks, how these risks and opportunities have moved over time and the response to those changes. These opportunities and risks should integrate material economic, environmental and social issues, including climate change and data stewardship.	Risikostyring: side 17 -18 Klimarisiko: side 27- 28
WEF Metric: Planet	Climate Change	Greenhouse Gas (GHG) emissions	For all relevant greenhouse gases (e.g. carbon dioxide, methane, nitrous oxide, F-gases etc.), report in metric tons of carbon dioxide equivalent (tCO2e) GHG Protocol Scope 1 and Scope 2 emissions. Estimate and report material upstream and downstream (GHG Protocol Scope 3) emissions where appropriate.	Vårt klimaavtrykk: side 25-26
		TCFD implementation	Fully implement the recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). If necessary, disclose a timeline of at most 3 years for full implementation. Disclose whether you have set, or have committed to set, GHG emissions targets that are in line with the goals of the Paris Agreement - to limit global warming to well-below 2°C above pre-industrial levels and pursue efforts to limit warming to 1.5°C – and to achieve net-zero emissions before 2050.	Klimarisiko: side 27-28
	Nature Loss	Land use and ecological sensitivity	Report the number and area (in hectares) of sites owned, leased or managed in or adjacent to protected areas and/or Key Biodiversity Areas (KBA).	Ytre miljø: side 28
	Fresh water availability	Water consumption and withdrawal in water-stressed areas	Report for operations where material: megalitres of water withdrawn, megalitres of water consumed and the percentage of each in regions with high or extremely high baseline water stress according to WRI Aqueduct water risk atlas tool. Estimate and report the same information for the full value chain (upstream and downstream) where appropriate.	
	Solid waste	Impact of solid waste disposal	1. Report wherever material along the value chain: estimated metric tons of single-use plastic consumed. Disclose the most significant applications of single-use plastic identified, the quantification approach used and the definition of single-use plastic adopted. 2. Report wherever material along the value chain, the valued societal impact of solid waste disposal, including plastics and other waste streams.	Avfallshåndtering: side 29

	Theme	Metric	WEF Criteria	Reference
WEF Metric People	Dignity and Equality	Diversity and inclusion (%)	Percentage of employees per employee category, by age group, gender and other indicators of diversity (e.g. ethnicity).	Likestilling og mangfold: side 30-31
		Pay equality (%)	Ratio of the basic salary and remuneration for each employee category by significant locations of operation for priority areas of equality: women to men, minor to major ethnic groups, and other relevant equality areas.	Lønnsfordeling: side 31
		Wage level (%)	1. Ratios of standard entry level wage by gender compared to local minimum wage. 2. Ratio of the annual total compensation of the CEO to the median of the annual total compensation of all its employees, except the CEO.	Lønnsfordeling mellom ledelse og gj.snitts ansatt: side 31
		Risk of incidents of child, forced or compulsory labour	An explanation of the operations and suppliers considered to have significant risk for incidents of child labour, forced or compulsory labour. Such risks could emerge in relation to a) type of operation (such as manufacturing plant) and type of supplier or b) countries or geographic areas with operations and suppliers considered at risk.	Etiske retningslinjer: side 16 Ansvarlig verdikjede: side 17
	Health and Well-Being	Health & safety (%)	1. The number and rate of fatalities as a result of work-related injury; high-consequence work-related injuries (excluding fatalities); recordable work-related injuries; main types of work-related injury; and the number of hours worked. 2. An explanation of how the organization facilitates workers' access to non-occupational medical and healthcare services, and the scope of access provided for employees and workers.	Sikkerhet og trivsel: side 31
WEF Metric Prosperity	Skills for the Future	Training provided (#,\$)	1. Average hours of training per person that the organization's employees have undertaken during the reporting period, by gender and employee category (total number of trainings provided to employees divided by the number of employees). 2. Average training and development expenditure per full time employee (total cost of training provided to employees divided by the number of employees).	Opplæring og utvikling: side 32
	Employment and Wealth creation	Absolute number and rate of employment	1. Total number and rate of new employee hires during the reporting period, by age group, gender, other indicators of diversity and region. 2. Total number and rate of employee turnover during the reporting period, by age group, gender, other indicators of diversity and region.	Folkene som beveger Bybanen: side 30
		Economic contribution	1. Direct economic value generated and distributed (EVG&D) – on an accruals basis, covering the basic components for the organization's global operations, ideally split out by: a. revenues, b. operating costs, c. employee wages and benefits, d. payments to providers of capital, e. payments to government, and f. community investment. 2. Financial assistance received from the government: total monetary value of financial assistance received by the organization from any government during the reporting period.	Detaljert finansiell informasjon finnes i Bybanen AS sin årsrapport
		Financial investment contribution	1. Total capital expenditures (CapEx) minus depreciation, supported by narrative to describe the company's investment strategy. 2. Share buybacks plus dividend payments, supported by narrative to describe the company's strategy for returns of capital to shareholders.	Detaljert finansiell informasjon finnes i Bybanen AS sin årsrapport
	Innovation of Better Products and Services	Total R&D expenses (\$)	Total costs related to research and development.	Detaljert finansiell informasjon finnes i Bybanen AS sin årsrapport
	Community and Social Vitality	Total tax paid	The total global tax borne by the company, including corporate income taxes, property taxes, non-creditable VAT and other sales taxes, employer-paid payroll taxes, and other taxes that constitute costs to the company, by category of taxes.	Detaljert finansiell informasjon finnes i Bybanen AS sin årsrapport

⁶ WEF kriteriene foreligger kun på engelsk og er ikke oversatt til norsk for å unngå misforståelser knyttet til kravene.

bybanen
BERGEN LIGHT RAIL

